

MIASTO I GMINA PILAWA

Informacje i wydarzenia

biuletyn informacyjny

www.pilawa.com.pl

[3] maj-czerwiec 2017

Egzemplarz bezpłatny

UWAGA! NOWY OKRES ZASIŁKOWY!

Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Pilawie przypomina, że 30 września 2017 r. skończy się pierwszy okres obowiązywania ustawy o pomocy państwa w wychowywaniu dzieci, a tym samym nastąpi ostatnia wypłata świadczenia 500+ w tym okresie zasiłkowym. Ta sama zasada dotyczy funduszu alimentacyjnego. Natomiast w przypadku świadczeń rodzinnych bieżący okres zasiłkowy kończy się z dniem 31 października 2017 r. Oznacza to, że aby w dalszym ciągu pobierać powyższe świadczenia należy ponownie złożyć odpowiedni wniosek.

Aktualnie procedowany jest projekt ustawy o zmianie niektórych ustaw związanych z systemami wsparcia rodzin, który przewiduje zmiany m. in. w zakresie nowych wzorów wniosków i załączników do wniosków, będzie znany przed 1 sierpnia 2017 r. po zakończeniu procesu legislacyjnego dotyczącego ww. projektu ustawy. Druki wniosków będą zatem dostępne w sierpniu 2017 r.

Bliższych informacji można uzyskać pod numerami telefonów:

- 25 685 61 10 w. 24 – świadczenie wychowawcze
- 25 685 61 10 w. 27 – świadczenia rodzinne, fundusz alimentacyjny

lub osobiście w Miejsko-Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Pilawa, Al. Wyzwolenia 158, pokoje nr 8 i 9.

ZMIANA NAZW ULIC W PILAWIE

W związku z wejściem w życie ustawy z dnia 1 kwietnia 2016r, o zakazie propagowania komunizmu lub innego ustroju totalitarnego przez nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej (Dz.U. z 2016r, poz. 744), obowiązujące w dniu wejścia w życie ustawy nazwy budowli, obiektów i urządzeń użyteczności publicznej, w tym dróg, ulic, mostów i placów, upamiętniające osoby, organizacje, wydarzenia lub daty symbolizujące komunizm lub inny ustrój totalitarny lub propagujące taki ustrój w inny sposób, właściwy organ jednostki samorządu terytorialnego zmienia w terminie 12 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy, tj. do dnia 2 września 2017r.

W Pilawie, do zmiany zakwalifikowane zostały 4 nazwy ulic, tj: Jedności Narodu, 22 Lipca, Hanki Sawickiej i Dąbrowszczaków. Informacja o konieczności przemianowania nazw ww. ulic została podana do publicznej wiadomości mieszkańcom poprzez obwieszczenie na stronie internetowej Urzędu oraz na tablicach informacyjnych. W czasie konsultacji do tutejszego Urzędu napływały wnioski od zainteresowanych mieszkańców Pilawy z propozycjami nowych nazw ulic.

Zgłoszone propozycje zostały przedstawione Radnym Rady Miejskiej w Pilawie, którzy po analizie zgłoszonych propozycji na sesji Rady Miejskiej w dniu 6 lipca 2017r. podjęli uchwały w sprawie zmiany nazw trzech ulic, tj:

- ulicy Jedności Narodu nadano nazwę „Jasna”,
- ulicy Hanki Sawickiej nadano nazwę „Sierpniowa”,
- ulicy Dąbrowszczaków nadano nazwę „Generała Henryka Dąbrowskiego”.

Mieszkańcy zaproponowali zmianę nazwy ulicy 22 lipca na „22 lipca”. Według nowej nazwy, data 22 lipca miałaby upamiętniać nadanie przez Napoleona konstytucji Księżtwu Warszawskiemu. Z podjęciem uchwały w sprawie zmiany nazwy ulicy 22 lipca czekamy na wydanie opinii przez Instytut Pamięci Narodowej.

ZAKUP DZIAŁKI POD ULICE GMINNE

W dniu 4 lipca 2017r. został podpisany akt notarialny z Przemysłem Szklanym w Polsce SA, w sprawie nabycia przez Miasto i Gminę Pilawa nieruchomości położonej w miejscowości Trąbki, oznaczonej nr ewid. 417/24, o powierzchni ogólnej 1599 m², przeznaczonej częściowo pod ulicę Ogrodową i Aleję Owocową.

Nabycie przedmiotowej nieruchomości daje samorządowi możliwość przystąpienia do opracowania projektu technicznego, a następnie budowę wymienionych ulic. Konieczne jest jeszcze poszerzenie części pasa drogowego na skrzyżowaniu z ul. Ogrodową. W roku bieżącym planowane jest wykonanie dokumentacji projektowej na powyższe zadanie.

W TYM ROKU BEZ SOLARÓW

Latem ubiegłego roku Miasto i Gmina Pilawa w partnerstwie kilku gmin powiatu garwolińskiego przygotowała i złożyła wniosek o dofinansowanie ze środków unijnych, zakupu i montażu zestawów związanych z Odnawialnymi Źródłami Energii (OZE) w ramach RPO WM. Wsparciem miały zostać objęte projekty polegające na budowie, rozbudowie oraz przebudowie infrastruktury mającej na celu produkcję energii elektrycznej i/lub ciepłej - zestawy fotowoltaiczne oraz zestawy kolektorów słonecznych do wytwarzania c.w.u.

Po raz kolejny projekt cieszył się dużym zainteresowaniem – tylko z terenu naszej gminy było to 286 gospodarstw domowych oraz budynków użyteczności publicznej, które miały zostać wyposażone w zestawy solarne.

Niestety, nie udało nam się uzyskać dofinansowania w tym naborze, natomiast przygotowana dokumentacja, jak również baza mieszkańców zainteresowanych odnawialnymi źródłami energii, w momencie ogłoszenia kolejnego konkursu umożliwią nam sprawne przygotowanie i złożenie kolejnego wniosku o dofinansowanie.

ABSOLUTORIUM DLA BURMISTRZA

W czwartek 25 maja 2017r. w sali konferencyjnej Urzędu Miasta i Gminy w Pilawie odbyła się XXVIII Sesja Rady Miejskiej w Pilawie.

Zasadniczym punktem obrad było uchwalenie sprawozdania finansowego oraz sprawozdania z wykonania budżetu gminy za ubiegły rok. Podjęcie uchwały poprzedzone było analizą i oceną poszczególnych komisji rady, które pozytywnie zaopiniowały wykonanie budżetu gminy.

Po wysłuchaniu sprawozdania Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa Albinie Łubian i opinii Regionalnej Izby Obrachunkowej Rada Miejska w Pilawie, zatwierdziła sprawozdanie finansowe wraz ze sprawozdaniem z wykonania budżetu gminy za 2016 r. W ślad za tym radni jednogłośnie udzielili absolutorium Burmistrzowi - Albinie Łubian.

Warto przypomnieć, że absolutorium stanowi ocenę pracy Burmistrza, jako organu wykonawczego, za realizację budżetu uchwalonego przez Radę Miejską za rok ubiegły.

KONKURSY ROZSTRZYGNIĘTE

W dniu 28 czerwca 2017 r. w Urzędzie Miasta i Gminy w Pilawie zostały rozstrzygnięte konkursy na kandydatów na stanowiska dyrektorów w dwóch placówkach oświatowych na terenie miasta i gminy: w Przedszkolu Samorządowym im. Misia Uszatka w Pilawie i Publicznej Szkole Podstawowej im. Henryka Sienkiewicza w Pilawie.

W przypadku Przedszkola Samorządowego w Pilawie jedynym kandydatem była dotychczasowa dyrektorka tej placówki Pani Jadwiga Polak. W związku z tym uzyskała akceptację 11-osobowej komisji i tym samym została wybrana kandydatem na stanowisko dyrektora.

Na stanowisko dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej aplikowały dwie osoby: dotychczasowa dyrektorka Pani Hanna Gajowniczek oraz Pani Anna Wasząnik z Celestynowa. Komisja opowiedziała się za kontynuacją rozwoju szkoły wg koncepcji Pani Hanny Gajowniczek i to ona większością głosów została rekomendowana na stanowisko dyrektora Publicznej Szkoły Podstawowej w Pilawie.

Obie kandydatury zostały już zatwierdzone przez Burmistrza Miasta i Gminy Panią Albinę Łubian. Wybrani dyrektorzy będą pełnić swoje funkcje przez najbliższe pięć lat od 1 września 2017r.

KOLEJNE INWESTYCJE DROGOWE ZAKOŃCZONE

Od maja możemy cieszyć się zmodernizowanymi ulicami: Wojska Polskiego w Pilawie i Graniczną w Trąbkach. Drogi te zostały przebudowane przy wsparciu ze środków unijnych pochodzących z Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020 w ramach zadania: „Modernizacja dróg w Gminie Pilawa” – Przebudowa ul. Wojska Polskiego w Pilawie i Przebudowa ul. Granicznej w Trąbkach.

Warunki dla realizacji projektu, zarówno pogodowe jak i terenowe, były dosyć trudne. Prace na ul. Wojska Polskiego polegały na położeniu nowej nawierzchni od Alei Wyzwolenia do ul. Kardynała Wyszyńskiego oraz na wykonaniu nawierzchni asfaltowej w granicach pasa drogowego wraz z podbudową i odwodnieniem na dalszym odcinku, w kierunku Jednostki Wojskowej. W ramach zadania został przełożony chodnik na odcinku od ul. Przedszkolaków do ul. Kardynała Wyszyńskiego wraz z wymianą krawężników po stronie lewej. Jednocześnie od ul. Kardynała Wyszyńskiego w terenach zabudowy mieszkaniowej wykonany został nowy chodnik wraz z zatokami postojowymi. Wartość robót wyniosła 1 173 976,35 zł.

Przebudowa ul. Granicznej polegała na wykonaniu nakładki na odcinku od ul. Osadniczej do cmentarza oraz wykonaniu nawierzchni wraz z podbudową i odwodnieniem na dalszym odcinku – do ul. Polnej. W ramach inwestycji dokonano remontu chodnika oraz budowy chodnika od ul. Spacerowej do ul. Polnej. Z uwagi na bezpieczeństwo pieszych użytkowników drogi wykonane zostały przejścia dla pieszych oraz progi zwalniające – najazdowe. Wartość robót wyniosła 546 729,22 zł.

Kierowcom i mieszkańcom dziękujemy za wyrozumiałość i cierpliwość przy utrudnieniach, które powstały na skutek realizowanych inwestycji.

Przebudowana ul. Graniczna w Trąbkach

Przebudowana ul. Wojska Polskiego w Pilawie

Przebudowana ul. Wojska Polskiego w Pilawie'

ALBINA ŁUBIAN WICEPREZESEM ZARZĄDU ODDZIAŁU WOJEWÓDZKIEGO ZOSP RP

W sobotę, 20 maja 2017r w Błoniu odbył się IV Zjazd Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Województwa Mazowieckiego. W trakcie obrad delegaci przyjęli sprawozdanie z działalności organów w okresie pięcioletniej kadencji oraz wybrali nowe władze Związku.

Funkcja Prezesa ponownie powierzona została Antoniemu Janowi Tarczyńskiemu - staroście mińskiemu. Jednocześnie jednym z wiceprezesów Zarządu wybrana została druhna Albina Łubian – Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa, która dotychczas była członkiem Prezydium Zarządu Oddziału Wojewódzkiego ZOSP RP Województwa Mazowieckiego. Od 2006 roku pełni również funkcję Prezesa Zarządu Oddziału Miejsko-Gminnego ZOSP w Pilawie, a od 2011 r. także Sekretarza Zarządu Oddziału Powiatowego ZOSP RP w Garwolinie.

Pani Wiceprezes serdecznie gratulujemy!

DYŻURY PRZEDSZKOLI W OKRESIE WAKACYJNYM

Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa uprzejmie informuje, że przez okres wakacyjny tj. w miesiącach lipcu i sierpniu 2017 roku, jest możliwość objęcia opieką przedszkolną wszystkie dzieci, uczęszczające do placówek na terenie miasta i gminy w roku szkolnym 2016/2017.

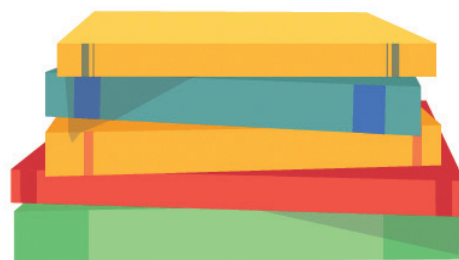

Harmonogram dyżurów przedszkoli i oddziałów przedszkolnych:

Termin dyżuru	Nazwa placówki	Adres	Telefon
3 lipca-31 lipca 2017 r.	Przedszkole Samorządowe w Pilawie	ul. Wojska Polskiego 4, 08-440 Pilawa	25 6856135
1 sierpnia-7 sierpnia 2017 r.	Oddział przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Puznówce	Puznówka 136, 08-440 Pilawa	25 6856102
8 sierpnia – 14 sierpnia 2017 r.	Oddział przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Goławiu	Goław, ul. Szkolna 2, 08-440 Pilawa	25 6855857
16 sierpnia-31 sierpnia 2017r.	Oddział przedszkolny w Publicznej Szkole Podstawowej w Trąbkach	Trąbki, ul. Osadnicza 4, 08-440 Pilawa	25 6854890

Rodzice zainteresowani pobytem swoich dzieci w przedszkolu proszeni są o zgłaszanie tej informacji bezpośrednio do placówki - zgodnie z harmonogramem dyżurów.

STYPENDIA DLA UZDOLNIONYCH UCZNIÓW

Już po raz kolejny na zakończenie roku szkolnego wręczone zostały stypendia Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa dla uczniów szkół podstawowych i gimnazjów, dla których organem prowadzącym jest Miasto i Gmina Pilawa.

Stypendium w formie finansowej jest przyznawane uczniom klas piątych i szóstych szkół podstawowych oraz uczniom gimnazjów za wysokie wyniki w nauce, osiągnięcia artystyczne lub osiągnięcia sportowe. Kandydaci typowani do stypendium muszą mieć minimum bardzo dobrą ocenę z zachowania, a średnią ocen nie niższą niż 5,3 w szkole podstawowej lub 5,2 w gimnazjum. Pod uwagę brane są również osiągnięcia w olimpiadach i konkursach na szczeblu ogólnopolskim i wojewódzkim.

W mijającym roku szkolnym 2016/2017 stypendia otrzymali:

- Maja Kowalska, uczennica kl. VI Publicznej Szkoły Podstawowej w Pilawie
- Martyna Mirończuk, uczennica kl. V Publicznej Szkoły Podstawowej w Trąbkach
- Zuzanna Żołądek, uczennica kl. VI Publicznej Szkoły Podstawowej w Puznówce
- Małgorzata Prasula, uczennica kl. VI Publicznej Szkoły Podstawowej w Goławiu
- Dominika Bylinka, uczennica kl. III Publicznego Gimnazjum w Pilawie
- Julia Możdżonek, uczennica kl. I Publicznego Gimnazjum w Trąbkach.

Wszystkim stypendystom serdecznie gratulujemy i życzymy słonecznych i bezpiecznych wakacji, a w nowym roku szkolnym dalszych sukcesów w nauce oraz rozwijania swoich pasji i zainteresowań.

KOLEJNE ŚRODKI UNIJNE DLA MIASTA I GMINY PILAWA

W marcu ubiegłego roku w ramach konkursu ogłoszonego przez Mazowiecką Jednostkę Wdrażania Programów Unijnych z Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Mazowieckiego na lata 2014-2020 w ramach Działania 4.2 „Efektywność energetyczna”, Typ projektów „Termomodernizacja budynków użyteczności publicznej” został złożony wniosek o dofinansowanie realizacji Projektu pn. „Termomodernizacja obiektów użyteczności publicznej na terenie Gminy Pilawa”. W czerwcu bieżącego roku otrzymaliśmy informację, że wniosek został zakwalifikowany do dofinansowania.

W ramach Projektu wykonana zostanie termomodernizacja budynku: Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Trąbkach, Szkoły Podstawowej w Goławiu i budynku Ochotniczej Straży Pożarnej w Puznówce. W projekcie zaplanowano kompleksowe działania termomodernizacyjne w trybie zaprojektuj-wybuduj na ww. budynkach, polegające na: ociepleniu ścian zewnętrznych, ociepleniu stropów, wymianie stolarki okiennej i drzwiowej. W ramach projektu zostaną zainstalowane urządzenia do pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych, tj.: absorpcyjna pompa ciepła oraz instalacja ogniw fotowoltaicznych na potrzeby c.o. i energii elektrycznej. Ogólna wartość Projektu 3.772.153,06 zł, dofinansowanie z Unii Europejskiej 3.017.722,44 zł. W chwili obecnej czekamy na informację o terminie podpisania umowy. Wkrótce rozpoczną się prace związane z uruchomieniem procedury zmierzającej do wyboru wykonawcy zadania.

W ramach „Programu Usuwania Wyrobów Zawierających Azbest dla Miasta i Gminy Pilawa na lata 2008 – 2032”, kolejny raz realizowane jest zadanie pn. „Utylizacja pokryć dachowych z płyt azbestowo - cementowych w gminie Pilawa” dofinansowany przez Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie, w formie dotacji, w kwocie 31.339,16 zł. Projekt zakłada usunięcie i unieszkodliwienie ponad 149 ton wyrobów zawierających azbest z terenu Miasta i Gminy Pilawa.

Zakres prac obejmuje:

- zdjęcie pokryć dachowych wykonanych z wyrobów

zawierających azbest (eternit), pakowanie, załadunek oraz transport i zdeponowanie na składowisku powstałych odpadów zawierających azbest wraz z kosztami utylizacji- 5,18 tony,

- usunięcie z nieruchomości wyrobów zawierających azbest: pakowanie, załadunek oraz transport i zdeponowanie na składowisku powstałych odpadów zawierających azbest wraz z kosztami utylizacji- 144,13 tony.

Warto przypomnieć, że wartość wnioskowanego dofinansowania realizacji zadania została oszacowana w oparciu o wnioski na dofinansowanie utylizacji azbestu złożone do tutejszego urzędu przez mieszkańców.

Jeżeli w trakcie realizacji zadania środki nie zostaną wykorzystane, udział w projekcie będzie proponowany osobom, które złożyły wnioski po terminie określonym w ogłoszeniu o naborze i znajdują się na liście rezerwowej.

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

W roku bieżącym Miasto i Gmina Pilawa zamierza zrealizować zadanie pn. „Przebudowa drogi gminnej Goław-Kalonka”. Na dofinansowanie realizacji przedsięwzięcia został złożony wniosek w ramach środków związanych z wyłączeniem z produkcji gruntów rolnych. Zadanie zostało dofinansowane kwotą 35.000,00zł, natomiast jedyna oferta z przetargu wynosiła 366.510,85zł, co znacznie przewyższyło kwotę, jaką samorząd zamierza na to zadanie przeznaczyć.

Przetarg został unieważniony, natomiast w dniu 4 lipca 2017r. ogłoszone zostało kolejne postępowanie mające na celu wyłonienie wykonawcy. W ramach zadania zaplanowano wykonanie nawierzchni z betonu asfaltowego na długości 256 mb, od km. 1+232,8do km 1+ 416.

Urząd Miasta i Gminy Pilawa

aleja Wyzwolenia 158, 08-440 Pilawa
tel. centrala: 25 685 61 10, fax. 25 685 60 83, e-mail:urząd@pilawa.com.pl

Godziny pracy Urzędu: Pn.:9.00-17.00, Wt.-Pt.: 8.00-16.00

- Redakcja: Referat Organizacyjny Urzędu Miasta i Gminy Pilawa
- Wydawca: Urząd Miasta i Gminy Pilawa
- Przygotowanie, skład: Referat Organizacyjny

www.pilawa.com.pl

MODERNIZACJE KOTŁOWNI

Wojewódzki Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej
w Warszawie

Miasto i Gmina Pilawa w ramach działań mających na celu zmniejszenie zanieczyszczenia powietrza, na początku 2017 roku wystąpiła do Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie z wnioskiem o dofinansowanie projektu pn. „Ograniczanie emisji zanieczyszczeń poprzez modernizację kotłowni w Gminie Pilawa”. Zadanie to ma na celu wymianę 24 przestarzałych technologicznie kotłów centralnego ogrzewania na nowoczesne kotły gazowe w gospodarstwach domowych mieszkańców, którzy z początkiem br. wyrazili zainteresowanie udziałem w projekcie, jak również podpisali stosowną dokumentację.

Warunkiem bezwzględnie wymaganym, aby przystąpić do projektu, była deklaracja całkowitej likwidacji pieca węglowego.

Miasto i Gmina Pilawa boryka się ze zdecydowanym problemem zanieczyszczenia powietrza wynikającego z ogrzewania bardzo dużej ilości gospodarstw domowych węglem kamiennym.

Pomimo faktu, że MiG Pilawa została zgazyfikowana w latach 90-tych, większość kotłów, jakimi ogrzewane są gospodarstwa domowe, to piece na drewno oraz węgiel. Gaz wykorzystywany jest przez mieszkańców głównie do uzyskania ciepłej wody użytkowej, jak również do kucharek. Wykorzystywane piece centralnego ogrzewania były w większości zamontowane również w latach 90-tych, czyli w tych samych latach, w których wykonywane były przyłącza gazowe. Są to przestarzałe technologicznie urządzenia wymagające natychmiastowej wymiany. Dzisiejsza technologia kotłów gazowych odbiega parametrami od starych przestarzałych urządzeń. Z danych dostępnych w Internecie wynika, że różnica sięga nawet 25% zużycia gazu.

W dniu 28 czerwca br. z WFOŚiGW w Warszawie wpłynęła oficjalna decyzja o przyznaniu dofinansowania w formie dotacji w wysokości 106.425,62 zł, co stanowi 75% kosztu kwalifikowanego zadania. W najbliższym czasie zostanie przeprowadzona procedura zamówienia publicznego, która umożliwi wybór najlepszej oferty na dostawę nowych pieców.

Wiosną 2016 roku rozpoczęły się prace nad przygotowaniem Programu Rewitalizacji. Projekt uzyskał dofinansowanie w wys. 90% kosztów kwalifikowanych ze środków Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

Celem Programu Rewitalizacji jest ożywienie gospodarcze i społeczne poprzez wsparcie różnorodnych projektów, w tym działań technicznych takich jak remonty, modernizacje i renowacje istniejącej infrastruktury i zabudowy. Program pozwoli na rozwiązanie lub eliminowanie wybranych zagrożeń i problemów jakie występują na obszarze gminy, jak również ma pomóc lepiej wykorzystać potencjał mocnych stron gminy i jej otoczenia. Zaplanowane zadania ujęte w ramach tego programu przyczynią się do przywrócenia ładu przestrzennego, rozwoju gospodarczego, odbudowy więzi społecznych, ochrony środowiska naturalnego, zachowania dziedzictwa kulturowego, a tym samym do poprawy jakości życia mieszkańców.

Fundusze
Europejskie
Pomoc Techniczna

UNIA EUROPEJSKA
FUNDUSZ SPÓJNOŚCI

Rewitalizacja

Miasta i Gminy Pilawa

W dniu 28 czerwca otrzymaliśmy informację z Urzędu Marszałkowskiego, że Program Rewitalizacji Miasta i Gminy Pilawa na lata 2016-2023 został umieszczony w Wykazie programów rewitalizacji województwa mazowieckiego, co oznacza, że w momencie ogłoszenia konkursów rewitalizacyjnych, Miasto i Gmina Pilawa będzie mogła ubiegać się o środki unijne na zadania ujęte w Programie.

ZAMÓWIENIA

Publiczne

W dniu 29 czerwca zawarta została umowa na realizację zadania „Budowa ulic na Osiedlu Wrzosowa” wykonawcą robót jest PHU HYDROMIX Sebastian Piętka z siedzibą Stara Huta 45, 08-410 Garwolin. W ramach zadania wykonana zostanie nawierzchnia bitumiczna na ul. Wrzosowej na odcinku od ul. Przemysłowej do ul. Jaśminowej oraz na ul. Złotej od ul. Wrzosowej do ul. Przemysłowej. Wykonane też zostanie odwodnienie ulic – kanalizacja deszczowa. Wartość umowy 994 036,79 zł.

W dniu 6 lipca podpisano umowę na zadanie „Utwardzenie terenu przy Szkole w Puznówce” wykonawcą robót jest firma Usługi Brukarskie GRANIT z siedzibą ul. Kolonia Henryków 9, 08-400 Garwolin. W ramach zadania wykonany zostanie teren z kostki betonowej o powierzchni 565 m², połączony z istniejącym parkingiem przy Sali sportowej. Wartość umowy 63 049,80 zł.

Wybrano wykonawcę zadań Budowa chodnika przy Gimnazjum w Pilawie i Budowa chodnika od Kościoła do szkoły w miejscowości Goćław. Wykonawcą obu robót jest firma Usługi Brukarskie i Projektowe Mateusz Kowaluk ul. Targowa 108, 08-400 Garwolin. Wartość chodnika w Goćławiu wynosi 77 830,64 zł, zaś chodnik przy Gimnazjum w Pilawie będzie kosztował 64 256,43 zł.

W dniu 14 czerwca zawarto umowę na wykonanie projektu w ramach zadania „Rozbudowa Publicznej Szkoły Podstawowej w Goćławiu”. Wykonawcą projektu jest Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowo – Handlowe „VITARO” Jędrzejczyk Wojciech ul. Gagarina 32A, lok. 8, Oddział Dziepółć 3, 97-500 Radomsko. Projekt przewiduje rozbudowę szkoły o: cztery sale lekcyjne (pracownia chemiczna z zapleczem na sprzęt laboratoryjny, pracownia fizyczna z zapleczem na sprzęt laboratoryjny, pracownia języków obcych, pracownia komputerowa); sala gimnastyczna oraz sala do gimnastyki korekcyjnej z szatniami, zapleczem na sprzęt sportowy oraz pomieszczenie na siłownię; pomieszczenie na bibliotekę szkolną z czytelnią i multimedialnym centrum informacji, w którym znajdzie się miejsce na co najmniej 4 stanowiska komputerowe; pomieszczenie socjalne dla pracowników obsługi; pomieszczenie na magazyn rezerwowego sprzętu szkolnego; gabinet lekarski

(ew. stomatologiczny); pokój logopedy, pedagoga i psychologa; winda dla uczniów niepełnosprawnych; obserwatorium astronomiczne. Wartość robót wynosi 119 310,00 zł.

„Zakup sprzętu ratowniczego dla jednostki OSP w Goćławiu” - umowa na realizację tego zadania została zawarta w dniu 28 czerwca z firmą FIRE-MAX Sp. z o.o. Al. Jerolimskie 224, 02-495 Warszawa. Po zrealizowaniu umowy straż wzbogaci się o nowy sprzęt zawierający: średni zestaw ratownictwa technicznego (nożyce hydrauliczne, rozpieracz ramieniowy, agregat hydrauliczny, wąż hydrauliczny przedłużający 2 pary); motopompę pływającą - Niagara; agregat prądowłóczy - HONDA EU20i (2kw) AVR. Wartość umowy to 62 770,00 zł.

Z funduszu sołectkiego:

Zrealizowano zadanie „Nadbudowa piłkochwyłów na boisku w Łuczniczy”. Wykonawcą robót była firma „Zające - Darkop” Dariusz Zajac z siedzibą Sośninka 86, 08-450 Łaskarzew za kwotę: 7 694,75 zł.

W trakcie realizacji jest zadanie „Wymiana podłogi w świetlicy wiejskiej w miejscowości Niesadna”. Wykonawcą robót jest „INVEST-BUD” Barbara Rzucidło z siedzibą Strzeszkowice Duże 153, 24-220 Niedrzwica Duża. W ramach zadania wykonana zostanie wymiana posadzki w dużej sali z drewnianej na posadzkę gresową. Wartość umowy 24 842,11 zł.

Trwają prace związane z realizacją zadania „Ogrodzenie boiska sportowego wraz z montażem piłkochwyłów od strony drogi gminnej w m. Żelazna”. Wykonawcą robót jest firma „Zające - Darkop” Dariusz Zajac z siedzibą Sośninka 86, 08-450 Łaskarzew za kwotę: 20 187,55 zł.

Zrealizowano zadania:

- „Montaż 5 lamp oświetleniowych w m. Jaźwiny”. Wartość zadania 13 000 zł.
- „Budowa siłowni zewnętrznej w miejscowości Kalonka” – 12 300,00 zł
- „Zakup urządzenia do siłowni zewnętrznej w miejscowości Lipówki”. – 5 412,00 zł

KANALIZACJI W ŁUCZNICY NA RAZIE NIE BĘDZIE

Urząd Marszałkowski Województwa Mazowieckiego od dnia 10 października 2016 roku do dnia 5 grudnia 2016 r. prowadził nabór wniosków na realizację operacji typu „Gospodarka wodno-ściekowa” w ramach poddziałania „Wsparcie inwestycji związanych z tworzeniem, ulepszaniem lub rozbudową wszystkich rodzajów małej infrastruktury, w tym inwestycji w energię odnawialną i oszczędzanie energii objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020. W ramach konkursu Gmina złożyła Wniosek o dofinansowanie zadania pn. „Budowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków w miejscowości Łuczniczka”. Całkowity koszt operacji 3 862 772,20 zł, wnioskowana kwota dofinansowania 1 998 278,00 zł (63,63% kosztów kwalifikowanych). Wniosek zakładał realizację operacji w systemie „zaprojektuj i wybuduj”.

Zakres operacji :

- Budowa sieci kanalizacji sanitarnej: grawitacyjnej – ok. 3,579 km
  - tłocznej ok. 1,205 km
  - pompownie sieciowe- 2 szt,
  - pompownie przydomowe- 7 szt,

- przyłącza -51 szt.
- Sieć wodociągowa dł. ok. 295 m
- Oczyszczalnia ścieków (mechaniczno-biologiczna Qdśr=25m³/d).

Niestety, z uwagi na limit środków przewidzianych dla województwa mazowieckiego na operacje typu gospodarka wodno-ściekowa w Programie Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020, wniosek pn. „Budowa sieci wodociągowo-kanalizacyjnej oraz oczyszczalni ścieków w miejscowości Łuczniczka” nie został zakwalifikowany do dofinansowania. Na konkurs wpłynęło 225 wniosków, a środków wystarczyło na dofinansowanie zaledwie 74 Beneficjentów. O kolejności przyznania pomocy decydowała suma punktów przyznanych na podstawie kryteriów wyboru operacji oraz kryteriów dotyczących specyfiki regionu takich jak: podstawowy dochód podatkowy gminy, średnia stopa bezrobocia w powiecie na obszarze, którego jest planowana realizacja operacji, % zwodociągowania gminy, % skanalizowania gminy itd. Z uwagi na dobre wskaźniki, nasz wniosek znalazł się na 151 pozycji. Gminy biedne o niskim dochodzie na mieszkańca, wysokiej stopie bezrobocia, o niskim wskaźniku zwodociągowania i skanalizowania otrzymywały maksymalną ilość punktów. Tak więc w tym naborze środków nie otrzymaliśmy, ale mamy przygotowaną dokumentację i w przypadku ogłoszenia nowego naboru będziemy ponownie ubiegać się o dofinansowanie powyższego zadania.

SOCJOOLIMPIADA 2017

We wtorek 16 maja 2017r. na hali sportowej w Pilawie odbyła się już VII edycja zawodów sportowo-rekreacyjnych z udziałem uczniów klas 0-VI szkół podstawowych uczestniczących w zajęciach socjoterapeutycznych. Gminną Socjoolimpiadę przygotowano w ramach Ogólnopolskiej Kampanii edukacyjno-profilaktycznej „ZACHOWAJ TRZEŻWY UMYŚL”.

Organizatorami turnieju była Gmina Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Dyrektor Publicznej

Szkoły Podstawowej w Pilawie.

Chłopcy i dziewczęta zostały podzielone na trzy kategorie wiekowe. Nad prawidłowym przebiegiem sportowej rywalizacji czuwali opiekunowie grup oraz Pan Robert Rokicki, który przygotował dla uczestników poszczególne konkurencje sportowo-rekreacyjne. Podobnie jak w latach ubiegłych sportowym zmaganiom towarzyszyła miła i przyjazna atmosfera. W trakcie rozgrywek uczestnicy mieli szansę sprawdzenia swoich sił fizycznych. Uczyli się wzajemnej współpracy i współdziałania, a także nawiązali nowe znajomości wśród rówieśników z innych szkół. W tegorocznej socjoolimpiadzie

wystartowało łącznie 86 zawodników. Wszyscy uczestnicy uhonorowani zostali okolicznościowymi medalami. Zwycięscy otrzymali dodatkowo pamiątkowe dyplomy oraz puchary. Ceremonii dekoracji w imieniu Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa dokonała Sekretarz Miasta i Gminy Bernarda Mikos, Dyrektor PSP w Pilawie Hanna Gajowniczek oraz Przewodnicząca GKRPA Danuta Szostak.

W trakcie turnieju pracownicy Miejsko-Gminnego Ośrodka Kultury w Pilawie zachęcali uczestników do malowania buziek, natomiast rozgrywki zakończył wspólny grill z kiełbaską i napojami dla dzieci.

Kategoria wiekowa	Dziewczęta	Chłopcy
0 – II	I miejsce – Julia Macioszek II miejsce - Amelia Szyszkowska III miejsce – Zuzanna Grzegorzółka	I miejsce Patryk Jałocha II miejsce Michał Zduńczyk III miejsce Bartłomiej Dąbrowski
III – IV	I miejsce – Julia Grzeszczak II miejsce - Sandra Dądzik III miejsce – Zuzanna Zielińska	I miejsce – Bartosz Michalczyk II miejsce – Krystian Jałocha III miejsce – Mikołaj Legat
V – VI	I miejsce – Natalia Wilczek II miejsce – Maja Michalska III miejsce – Julia Chłopik	I miejsce – Karol Poncyleusz II miejsce – Hubert Zalewski III miejsce - Wiktor Piętka

PROGRAM PROFILAKTYKI CHORÓB UKŁADU KRĄŻENIA (CHUK) W SPZOZ W PILAWIE

Choroby układu krążenia są główną przyczyną zgonów w Polsce i na świecie. Umieralność w Polsce z tego powodu należy do najwyższych w Europie. Współczesny styl życia sprzyja niestety rozwojowi chorób układu krążenia. Do najistotniejszych czynników należą:

- nadciśnienie tętnicze krwi (wartość RR > 140/90 mmHg),
- zaburzenia gospodarki lipidowej (podwyższone stężenie we krwi cholesterolu całkowitego, LDL-cholesterolu, trójglicerydów i niskie stężenie HDL-cholesterolu),
- palenie tytoniu - sprzyja chorobie wieńcowej, często towarzyszy stresowi podnoszącemu ciśnienie i powodującemu przeciążenie układu krążenia
- niska aktywność ruchowa = miażdżyca, choroba niedokrwienna serca, zawał
- nadwaga - sprzyja chorobie wieńcowej, miażdżycy i nadciśnieniu (każdy dodatkowy kilogram oznacza dla naszego serca zwiększoną pracę, otluszczenie serca osłabia jego czynność i prowadzi do niewydolności).
- nieracjonalne odżywianie - sprzyja nadwadze i podwyższeniu poziomu cholesterolu we krwi
- upośledzona tolerancja glukozy,
- wzrost stężenia fibrynogenu,
- wzrost stężenia kwasu moczowego,
- nadmierny stres,
- wiek,
- płeć męska,
- obciążenia genetyczne.

Brak profilaktyki i lekceważenie czynników ryzyka prowadzi do rozwoju chorób układu krążenia, a w efekcie do niewydolności serca.

Adresatami programu są osoby w 35,40,45,50 oraz 55 roku życia, u których nie została dotychczas rozpoznana choroba układu krążenia i które w okresie ostatnich 5 lat nie korzystały ze świadczeń udzielanych w ramach programu.

BADANIA W RAMACH PROGRAMU

Badania można wykonać w SPZOZ w Pilawie bez skierowania, w godzinach 8.00 – 9.30. Są to następujące badania:

- pomiar ciśnienia tętniczego
- określenie BMI - wskaźnik masy ciała
  - prawidłowa masa (BMI) 18,5-24,9,
  - nadwaga - BMI powyżej i równy 25,
  - stopień I otyłości: 30-34,9,
  - stopień II otyłości: 35-39,9.
- badanie poziomu cholesterolu i trójglicerydów
- badanie poziomu cukru we krwi

Zapraszamy do udziału w Programie:

Ośrodek Zdrowia w Pilawie,
ul. Wojska Polskiego 16 tel. 256856174

Ośrodek Zdrowia – Filia w Trąbkach,
ul. Osadnicza 6 tel. 256854824

DNI PILAWY 2017

W dniach 10 - 11 czerwca warto było oderwać się od domowych obowiązków, aby wspólnie z rodziną i całą społecznością miasta i gminy uczestniczyć w tegorocznych obchodach Dni Pilawy.

Sobotnie świętowanie odbywało się głównie na sportowo. W programie zaplanowano także finał IV Miejsko-Gminnego Konkursu Ortograficznego "O tytuł mistrza ortografii", który odbył się w godzinach porannych w Miejsko-Gminnej Bibliotece Publicznej w Pilawie.

Na hali sportowej w Pilawie rozegrany został Turniej Siatkówki Dziewcząt w kategorii „Gimnazjum” o Puchar Burmistrza Miasta i Gminy Pilawa. Niemal w tym samym czasie ulicami Pilawy wystartowała I Rodzinna Sztafeta Przelajowa. W biegu udział wzięło ponad 100 dzieci oraz ich rodzice. Wszystkim zawodnikom osobiście dopingowała Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa Albina Łubian. Na mecie władz dokonała dekoracji uczestników sztafety medalami, a zwycięzcom wręczyła dodatkowo pamiątkowe puchary. Podziękowała za udział w tegorocznych imprezach organizowanych z okazji Dni Pilawy i zaprosiła na niedzielne obchody, które zaplanowane zostały na stadionie sportowym w Pilawie.

Sportową sobotę zakończył mecz piłki siatkowej, w którym po jednej stronie siatki stanęła reprezentacja radnych Rady Miejskiej w Pilawie wraz z pracownikami urzędu, natomiast po drugiej reprezentacja nauczycieli pałcówek oświatowych z terenu miasta i gminy. Sportowym zmaganiom towarzyszyła przede wszystkim dobra zabawa i wspaniała, miła atmosfera.

Drugi dzień świętowania rozpoczęto od uroczystej Mszy Św. w intencji mieszkańców Miasta i Gminy Pilawa, którą celebrował ks. proboszcz Andrzej Banasiuk. Po nabożeństwie zgromadzeni na stadionie miejskim wysłuchali krótkiego koncertu orkiestry dętej, któremu towarzyszył pokaz tamburmajerek oraz mażorettek. W chwilę po wysłuchaniu koncertu, nastąpiło oficjalne otwarcie tegorocznych Dni Pilawy, którego dokonała Burmistrz Miasta i Gminy Pilawa Albina Łubian oraz Przewodnicząca Rady Miejskiej w Pilawie Dorota Niemiec-Jóźwicka.

Tradycyjnie obchody Dni Pilawy, to szczególna okazja, by przypomnieć mieszkańcom o bieżącej działalności samorządu, o ostatnich osiągnięciach, ale też o planach na najbliższy czas. W krótkim wystąpieniu Burmistrz mówiła o podejmowanych działaniach, o rozwoju Miasta i Gminy Pilawa, a także o znacznym wzroście budżetu oraz o zrealizowanych i planowanych inwestycjach.

Na zaproszenie władz samorządowych na niedzielne obchody do Pilawy przybyli zaproszeni goście w osobach:

- Poseł na Sejm RP Grzegorz Woźniak,
- Wicemarszałek Województwa Mazowieckiego Janina Ewa Orzełowska,
- Radny Sejmiku Wojewódzkiego Mazowieckiego Marian Piłka,
- Asystent Senator RP Marii Koc, Kierownik KRUS w Garwolinie Michał Jaworski,
- Starosta Powiatu Garwolińskiego Marek Chciałowski,
- Sekretarz Powiatu Garwolińskiego Jerzy Piesio,
- Komendant Powiatowej Policji w Garwolinie mł. Insp. Iwona Czarnocka,
- Komendant Powiatowy PSP w Garwolinie bryg. Krzysztof Tuszowski,
- Komendant WKU w Garwolinie ppłk mgr inż. Sławomir

Głowiński

- Dowódca Jednostki Wojskowej w Pilawie mjr Ireneusz Ossowski,
- Burmistrz Miasta Garwolin Tadeusz Mikulski,
- Radni Powiatowi,
- Radni Rady Miejskiej w Pilawie,
- Dyrektorzy oraz Kierownicy jednostek organizacyjnych,
- Sołtysi i Przewodniczący Samorządu Mieszkańców,
- Przedstawiciele organizacji pozarządowych

Po okolicznościowych przemówieniach i życzeniach zaproszonych gości, miało miejsce wręczenie nagród laureatom konkursów ogłoszonych przez Miejsko-Gminny Ośrodek Kultury w Pilawie z okazji tegorocznych obchodów.

Kolejnym punktem programu były występy z cyklu „Dzieci czarują talentami”. Sceną zawładnęli uczniowie gminnych pałcówek oświatowych. Publiczność podziwiała występy dzieci oraz ich talenty, muzyczne, taneczne i aktorskie.

Coroczne świętowanie sprzyjało integracji mieszkańców różnych pokoleń oraz dało szansę wspólnej zabawy w rytmie znanych i lubianych przebojów. Uczestnicy wysłuchali koncertu Andrzeja Rybińskiego, który wykonał między innymi "Nie liczę godzin i lat" i "Pogoda dla bogaczy". Gwiazdą wieczoru tegorocznych obchodów była grupa „Piękni i Młodzi”, która przyciągnęła do Pilawy tłumy fanów i wielbicieli zespołu.

Na scenie wystąpili także tancerze ze Studia Ruchu Kordaszewscy, po których odważni mieszkańcy wykonali hity polskiego rocka w koncercie „Rozśpiewana Pilawa. Od godziny 22.00 o doskonałą zabawę publiczności zadbał DJ Tomi, który poprowadził dyskotekę pod gwiazdami.

Dwudniowe uroczystości miały zróżnicowany charakter. Organizatorzy przygotowali wiele ciekawych atrakcji, które przyciągnęły tłumy mieszkańców. Wiele wspaniałych rozrywek czekało dla najmłodszych. Dzieci mogły poczuć na kucykach, czy poszaleć na dmuchanej skoczni i zjeżdżalni. Furorę robił dmuchany dinozaur, w którego paszczę, pełną gumowych zębów, wskakiwali mali śmiałkowie. Były też kąciki zabaw dla dzieci, malowanie buziek, basen z pompowanymi motorówkami, a także pyszne lody i wata cukrowa. Nie zabrakło także kramów z balonami i różnymi świecidełkami.

Zarówno sobotnim, jak i niedzielnym obchodom towarzyszyła wspaniała słoneczna pogoda, która zachęcała do aktywności, biesiadowania i wspólnej zabawy na świeżym powietrzu.

fot. E. Karbowska; fot. MGOK Pilawa

DNI PILAWY 2017 - ZDJĘCIA

BEZPIECZEŃSTWO PODCZAS WAKACJI

Po dziesięciu miesiącach ciężkiej pracy i stresów nadchodzi tak wyczekiwany przez wszystkich uczniów czas – wakacje. Będzie to czas zabawy i nowych przeżyć. Korzystając z czasu wolnego nie należy zapominać o bezpieczeństwie. Każdy musi zwracać uwagę na różne zagrożenia podczas wakacyjnego wypoczynku, aby po jego zakończeniu pozostały tylko dobre wspomnienia.

I. Bezpieczeństwo na drodze

- pamiętaj, że jezdnia nie jest placem zabaw! Zachowaj na niej wyjątkową ostrożność,
- korzystaj ze ścieżek rowerowych; jeżeli jedziesz po jezdni, przestrzegaj przepisów ruchu drogowego,
- pamiętaj, że unikniesz urazów, jeśli będziesz zakładał kask ochraniający głowę,
- uważaj podczas przechodzenia przez jezdnię, korzystaj z przejść dla pieszych,
- bądź widoczny na drodze (używaj odblasków, świateł, kamizelki odblaskowej).

II. Bezpieczeństwa na kąpieliskach

Umiejętność pływania jest podstawą bezpieczeństwa na wodzie. Szczególnie latem rzeki, jeziora i inne otwarte zbiorniki wodne kuszą swoimi walorami ochłody, dobrej zabawy na słońcu, przyjemnego spędzenia czasu.

Zapamiętaj:

- pływaj tylko w miejscach strzeżonych, czyli tam, gdzie jest ratownik WOPR,
- do wody wchodzić w miejscach oznakowanych jako kąpielisko,
- nie skacz do wody w miejscach nieznanymi i niesprawdzonych,
- nie wchodzić do wody zmęczony oraz po obfitym posiłku,
- nie pływaj w czasie burzy, mgły, gdy wieje porywisty wiatr,
- nie skacz rozgrzany do wody. Przed wejściem do wody ochlap nią klatkę piersiową, szyję i nogi – unikniesz wstrząsu termicznego, niebezpiecznego dla naszego organizmu.
- nie pływaj w miejscach gdzie jest dużo wodorostów lub wiesz, że występują zawirowania wody lub zimne prądy. Pływaj w miejscach dobrze Ci znanych,
- nie lekceważ tablic informacyjnych o stanie wody i kąpieliska.

III. Zasady bezpiecznego zachowania się w lesie

Las jest otwarty dla wszystkich, lecz musimy pamiętać o kilku zasadach, aby

nasz pobyt w lesie nie naruszył jego harmonii:

- należy przestrzegać wskazań wynikających z tablic informacyjno-ostrzegawczych wywieszonych na terenach leśnych wzdłuż szlaków wycieczkowych i turystycznych, przy schroniskach, obozach młodzieżowych i innych miejscach o dużej penetracji ludności.
- w lasach i na terenach śródlęśnych, na obszarze łąk, torfowisk i wrzosowisk, jak również w odległości do 100 m od granicy lasu zabronione jest wykonywanie czynności mogących wywołać pożar, a w szczególności nie można rozniecanie ognia poza miejscami wyznaczonymi ani wypalać wierzchniej warstwy gleby i pozostałości roślinnych,
- nie należy palić tytoniu w lasach i na terenach śródlęśnych, za wyjątkiem dróg utwardzonych i miejsc wyznaczonych do pobytu ludzi.
- przejazd przez las samochodów, motocykli dozwolony jest tylko po drogach publicznych. Pamiętaj, że postój na drogach leśnych jest dozwolony wyłącznie w miejscach dozwolonych.

IV. Zasady bezpiecznego przebywania na słońcu

- zachowaj umiar w przebywaniu na słońcu.
- noś nakrycia głowy i okulary słoneczne
- unikaj wysiłku w pełnym słońcu.
- chroń się w cieniu w godzinach południowych.
- jeśli musisz przebywać na słońcu, stosuj filtry ochronne.

V. Zasady bezpiecznej jazdy na rowerze

- używaj sprawnego i w pełni wyposażonego roweru.
- w czasie jazdy używaj kasku.
- dokładnie rozejrzyj się zanim ruszysz.
- w miarę możliwości korzystaj z drogi dla rowerów.
- przestrzegaj przepisów drogowych, obowiązują one także rowerzystów.
- przed skrzyżowaniami, wyjazdami z podwojek i bocznych ulic trzymaj zawsze dłoń na hamulcu.
- nie wymuszaj pierwszeństwa przejazdu.
- sygnalizuj odpowiednio wcześniej wszystkie skręty.

VI. Bezpieczeństwo w pracach polowych

- rodzice nie powinni zezwalać dzieciom na wykonywanie niebezpiecznych prac polowych,
- małe dzieci nie powinny pozostawać bez opieki osób dorosłych,

- dzieci nie powinny bawić się w roboczej części gospodarstwa, gdyż może to być dla nich niebezpieczne. Zabawa taka prowadzić może do upadku z drabiny, pogryzienia przez zwierzęta, skaleczenia, oparzenia, porażenia prądem, zatrucia środkami ochrony roślin,
- w obejściu powinno być wydzielone miejsce, w którym dzieci mogłyby bawić się. Miejsce to winno być odgrodzone od części roboczej podwórka, po którym chodzą zwierzęta i poruszają się maszyny rolnicze,
- przenoszenie ręcznie dużych, ciężkich lub nieporęcznych przedmiotów (np. złom metalowy) jest niewskazane,
- należy koniecznie sprawdzić, czy wszelkie wykopy, szamba i studzienki są starannie zabezpieczone,
- dzieci nie mogą mieć bezpośredniego dostępu do pomieszczeń, w których umieszczone są: generatory prądu, piece centralnego ogrzewania, parniki, sieczkarnie, pilarki, młocarnie, ostre narzędzia, takie jak: kosy, noże, widły, szpadle,
- właściciele gospodarstw winni zadbać, aby w pomieszczeniach, w których składowane są różnego rodzaju rozcieńczalniki, farby i inne substancje żrące oraz nawozy i środki ochrony były każdorazowo zamykane,
- przebywanie w pomieszczeniach gospodarczych małych dzieci może być szkodliwe ze względu na: zakażenie drobnoustrojami chorobotwórczymi (choroby odzwierzęce), choroby układu pokarmowego, infekcje skóry i górnych dróg oddechowych.

WAŻNE TELEFONY

112

– telefon alarmowy służb ratowniczych

997

– telefon alarmowy Policji

998

– telefon alarmowy Straży Pożarnej

999

– telefon alarmowy Pogotowia Ratunkowego

601 100 100

– telefon alarmowy WOPR

800 12 12 12

– Dziecięcy Telefon Zaufania Rzecznika Praw Dziecka